

20.03.24р. 15гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Урок мовленнєвого розвитку.

Ліна Костенко «Маруся Чурай». План – характеристика Марусі Чурай

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:

moshev2020@icloud.com

Основний зміст уроку

1. Маруся Чурай. Зміст твору. Підготовка до ЗНО

<https://www.youtube.com/watch?v=8zZhi1RJRkA>

2. Ознайомтеся з планом - характеристикою Марусі Чурай і напишіть за цим планом зв'язну розповідь.

План характеристики Марусі Чурай

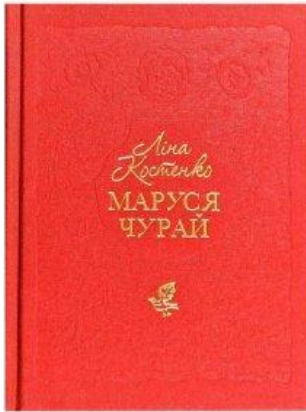
1. Дані про героїню (з якої книги, головний чи другорядний, центральний чи епізодичний).
2. Портрет (якщо змінюється, то як?).
3. Вчинки. Як вони розкривають її внутрішній світ?
4. Мова героїні.
5. Ставлення до неї інших персонажів твору. Чим воно зумовлене?
6. Додаткові художні відомості (деталі, описи, тощо, які характеризують внутрішній світ Марусі, зміни, які з нею відбуваються).
7. Ставлення автора до своєї героїні.
8. Ваше ставлення до Марусі

3. Перегляньте ще раз аналіз твору "Маруся Чурай"

<https://navsi200.com/marusya-churaj/>

ПЛАН ХАРАКТЕРИСТИКИ ОБРАЗУ МАРУСІ ЧУРАЙ.

1. Дитинство Марусі Чурай. (Вплив на формування особистості психологічної атмосфери сім'ї.)
2. Змалювання письменником зовнішності персонажа.
3. Трагічна любов.
4. Визначальні риси характеру.
5. Талант піснетворки.
6. Моє ставлення до Марусі Чурай.

- Складіть план характеристики Марусі письмово. Охарактеризуйте головну героїню.

1. Портретний нарис — це художній аналіз особистості, побудований на дослідженні різних її сторін: моральної, інтелектуальної, творчої і т. ін.

Мета нарису — виявити цінності героя, смисл його життя. На конкретних прикладах потрібно показати ті особливості характеру, які допомагають героєві цієї мети досягти. Необхідно виділити найбільш значущу, стрижневу рису вдачі героя, виразно й емоційно про неї розповісти. Потрібно викликати до героя інтерес, змусити замислитися над його долею.

У тексті портретного нарису можуть поєднуватися всі типи мовлення. В основу має бути покладено розповідь про людину: її долю, обставини життя.

Обов'язковим є її словесний портрет або його елементи. Портрет у нарисі — лише засіб розкриття внутрішнього світу людини.

2. Опрацювання пам'ятки «Як написати нарис»

Як написати нарис

Підготовча робота

- * Якнайбільше дізнатися про героя майбутнього нарису: його долю, життєві цінності, риси вдачі, досягнення, плани на майбутнє.
- * Обміркувати головну думку нарису.
- * Визначити в житті героя період, епізод або вчинок, який яскраво виявив його риси характеру, цінності, ідеали.
- * Обміркувати послідовність викладу інформації.

Наприклад:

1. Перше враження.
2. Портрет героя.

3. Що я про нього дізнався.
4. Що він розповів про себе.
5. Як такі люди змінюють наше життя.

Робота на чернетці

- * Скласти й записати на чернетці орієнтовний план нарису.
- * Скласти й записати опис зовнішності героя. Через портрет увиразнити важливі риси характеру.
- * Розповісти про епізод (вчинок), у якому характер героя нарису виявився найвиразніше.
- * Скласти оцінку героєві нарису, його вчинкам, досягненням (можливо, помилкам).
- * Підвести читача до висновку: у чому цю людину можна й треба наслідувати, чого слід берегтися й уникати.

Редагування нарису

- * виправити помилки.
- * Переконатися, що дотримано вимог стилю.

3. Ознайомлення зі зразками портретних нарисів, дібраних учнями

4. Написання портретного нарису «Це — голос наш. Це — пісня. Це — душа...»

Зразок нарису

Якою видається нам Маруся? Це дівчина, яка мала дар від Бога: не тільки співати й складати пісні, а й кохати, бути щирою та чистою: «Красива я була, правда? Схожа на свою матір. Смілива я була, правда? Схожа на свого батька. Співуча я була, правда? Схожа на свій народ».

Напевне, ці рядки чи не найкраще розповідають нам про Марусю Чурай. Її називають у романі Ліни Костенко голосом, піснею й душею народу. Вона, напевне, такою і є.

На долю дівчини припадає багато випробувань, життя зрештою надламає її душу, вона ніби втрачає свій голос, втрачає здатність жити легко й радіти життю, але душевна чистота залишається з Марусею до останніх її днів.

Маруся Чурай — не просто вродлива дівчина, вона — натура творча, а тому особлива. Донька Гордія та Горпини Чураїв увібрала в себе все краще, чим наділені були її батьки, увібрала в душу, у свій талант усе краще й від рідного народу.

Але доля геніїв нашого народу, як правило, нелегка. Не раз людська підлість, заздрість, підступність, користолубство нищили людські долі, топтали ніжний цвіт почуття. І через це пройшла Маруся: безвольний коханий Григорій Бобренко під впливом хижої й владолубної матері залишає дівчину і обирає багачку. Маруся, що чекала Гриця з походу, зберігаючи йому кришталеву вірність, у розпачі звертається у своїх піснях то до Бога, то до людей, то до зрадливця — коханого, але долі повернути не може. Через трагічну помилку отруєний Гриць помирає, а Марусю присуджено до страти. В останній момент безнадійно закоханий Іван Іскра привозить помилювання від самого гетьмана Богдана Хмельницького. Чураївна залишається живою, але душа її вмерла разом із коханим і похована разом із ним, а тлінна оболонка довго на сім світі не затримається, бо тіло без душі — ніщо.

Та вічно молодими, нев'янучими, свіжими залишаються її пісні, як і трагедія любові, вилити в них. Це саме та мить геніального осягнення, коли суто особисте, інтимне стає всезагальним, вселюдським, а краса душі і почуття сприймається на висотах національної культури.

Одна із багатьох, і, в той же час, одинока Маруся Чурай... Дівчина з легенди.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Доопрацювати зміст портретного нарису.

Підготувати до контрольної роботи Літературне «шістдесятництво» .